

ฉบับฟ้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเป็นสังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราเป็นสาวก สาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังนะ เอาธรรมะนี้เป็นเครื่องกลมหัวใจของเรา นะ ให้หัวใจของเรามีที่พึ่งที่อาศัย

เพราะหัวใจของเรานี้ เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นอริยทรัพย์ ได้มนุษย์สมบัติมา คนที่ได้มนุษย์สมบัตินี้มีพ่อแม่ พ่อแม่เลี้ยงดูมา โตขึ้นมาต้องทำมาหากิน ต้องมีอาชีพ ความเป็นอาชีพของเรา เห็นไหม เวลาทุกข์เวลายากขึ้นมา สิ่งที่ได้ชีวิตนี้มานี้เป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่ได้ชีวิตมา ต้องดูแล ต้องรักษาชีวิตของเรา ชีวิตของเรา เราก็ต้องสมบุกสมบันไปกับโลกนี้ แต่ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ เราก็ต้องมีสัมมาอาชีพะเหมือนกัน แต่เรามีที่พึ่ง หัวใจของเรานั้นไม่เดือดร้อนจนเกินไป แต่โลกถ้าขาดธรรมะ เห็นไหม จิตใจมีแต่ความเร่าร้อน ต้องเลี้ยงชีพของเรา แต่เลี้ยงชีพขึ้นมาด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจใจ เลี้ยงชีพขึ้นมาแล้วมีความทุกข์ทุกข์ยากในหัวใจ

แต่ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ มันเห็นมันสังเวชใจ มันปลงธรรมสังเวชใจ สิ่งนี้สิ่งที่มีคุณค่าชีวิตนี้มีคุณค่ามาก เพราะเกิดมา เห็นไหม เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธ-ศาสนา แล้วได้ประพฤติปฏิบัติมันมีคุณค่ามาก แต่มีคุณค่ามากแล้ว ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจมันธรรมสังเวชใจ ถ้าธรรมสังเวช มันจะหาทางออกได้ ถ้ามันไม่เกิดธรรมสังเวช มันก็ชีวิตของเรานี้ เราจะชวนชวาย เราจะปรารถนาตามความสมหวังของเรา ถ้าตามความสมหวังของเรานั้นก็ตามความสมหวังของกิเลสนั้น

กิเลสคืออวิชชา คือความไม่รู้ตัวมันเองนะ ตัวมันเองมันฉลาด เพราะตัวมันเองมันต้องอาศัย มันเป็นตัวหาความทะยานอยาก สมุทัยมันไม่มีเหตุมีผล แต่มันอาศัยหัวใจของสัตว์โลก เป็นที่อยู่อาศัย ถ้ามันเป็นที่อยู่อาศัย ที่อยู่ของมันๆ เห็นไหม แล้วเวลาเราแสวงหาตามแต่ค้นหาความทะยานอยาก โดยที่รู้ว่าต้องการตามกิเลสที่เราจะดำรงชีวิตของเรา มันจะมีความทุกข์

ความร้อนทั้งนั้น มันฉลาดไง มันฉลาดที่มันต้องรักษาถิ่นที่อาศัยของมัน แต่มันทำให้จิตใจของเราโง่งง จิตใจของเราอยู่ในอำนาจของมันไง

ถ้าจิตใจอยู่ในอำนาจของมันนะ เกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจมันเกิดธรรมสังเวช ถ้าธรรมสังเวช เราจะหาเครื่องมือต่อกรกับมัน เราจะหาเครื่องมือต่อกรกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเรานะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่อริยสงฆ์นั้นขึ้นมา สิ่งนี้ขึ้นมาเพื่อใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อธรรมโอสธ เพื่อวิมุตติสุขขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ วางธรรมวินัยนี้ไว้ เห็นไหม

เรามาศึกษา ศึกษาว่า “ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ” เรา ธรรมชาติ ดุสิ ดูทางโลก เห็นไหม เวลาเกิดไฟป่า ไฟป่ามันเกิดจากอะไร ไฟป่ามันเกิดจากป่า มันมีป่า มันมีเชื้อเพลิงของมันอยู่แล้ว เกิดจากความร้อน เกิดจากฟ้าผ่า แล้วไฟป่า ไฟป่าเดี๋ยวนี้มันเกิดจากคนจุด คนเราไปจุด จุดไฟป่า จุดเพื่อเห็นแต่ประโยชน์ไง อยากล่าสัตว์ อยากได้สัตว์นะ บางทีจุดไฟเผาป่าก็เพื่อต้องการหน่อไม้ ต้องการพืชป่า นี่คนไปจุดมัน แล้วบอก “ธรรมะเป็นธรรมชาติ” เวลาเกิดไฟป่าขึ้นมาเนะ ไฟป่ามันแผดเผาไปหมด มันทำลายไปทั้งนั้น

แล้วเวลาชีวิตของเราล่ะ?

ชีวิตของเราก็เหมือนกัน เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเผาผลาญในหัวใจของมัน เราไม่มีต้น ไม่มีปลาย เรายังรักษาของเราไม่ได้

เวลาเกิดไฟป่าขึ้นมาเขามีหน่วยดับไฟของเขา เวลาหน่วยนักผจญเพลิงๆ เขาเสียชีวิตกับไฟป่าไปมหาศาล ดุสิ เวลามันเผาทางตะวันตก เห็นไหม เผาบ้านเผาเรือนของคนไป มีคนตาย มันทำลายไปทั้งหมด ไฟป่า ธรรมะเป็นธรรมชาติไง นั่นก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่ถ้าชีวิตของเรา เห็นไหม มันก็เป็นสังขธรรม คำว่า “สังขธรรม” ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเวียนว่ายตายเกิด คำว่า “เวียนว่ายตายเกิด” เห็นไหม แต่เรามีบุญมีกุศลเป็นที่พึ่งที่อาศัย ถ้าเรามีบุญมีกุศลเป็นที่พึ่งที่อาศัย คนเราเกิดถ้ามีบุญนะ มันธรรมสังเวชไง มันสังเวชกับชีวิต แล้วถ้าชีวิตของใคร อยากหาความจริงในหัวใจ จะหาความจริงนะ

เพราะโลกนี้มันเชื่อถือไม่ได้ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าพูดไว้เอง “สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” ในชีวิตของเราทั้งชีวิตเรา ตั้งแต่เราเกิดมาเป็นเด็ก เราดูสิ สภาวะแวดล้อมเป็นแบบใด เดียวนี้เรามีเทคโนโลยีขึ้นมา สภาวะแวดล้อมเป็นแบบใด แล้วอนาคตจะ

เป็นแบบใด ทั้งๆ ที่ทางวิชาการก็รู้ใช่ไหม ทุกคนจะปลุกป่า ทุกคนจะรักษาภาวะแวดล้อมให้ดี ทั้งนั้น ทุกคนปรารถนา แต่! แต่มันก็มีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เห็นแก่ตัวไป

ดูสิ เวลาเห็นแก่ตัว เห็นไหม จุดไฟป่า จุดไฟป่าคนจุดทั้งนั้น เวลาคนจุดขึ้นมา จุดก็เพื่อประโยชน์ของเขา เพื่อประโยชน์ของเขา แล้วถ้ามันควบคุมได้มันก็ได้ประโยชน์เป็นครั้งคราวไป ถ้ามันควบคุมไม่ได้นะ เวลาเกิดจุดขึ้นมาแล้ว ถ้าเกิดลมขึ้นมา มันเผาไป เห็นไหม หนี หนีความรับผิดชอบ หากคนจุดไม่ได้ๆ ก็คนทำทั้งนั้น ถ้าคนทำหมายถึงว่าเขาเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะส่วนตัวของเขา แต่เวลามีผลกระทบ ผลกระทบไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน คนเรา เห็นไหม ดูสัตว์ สัตว์ที่มัน สัตว์ เห็นไหม มันจะทำร้ายกัน มันทำร้ายกันด้วยเขี้ยวเล็บของมัน มนุษย์เราเวลาทำร้ายกันนะ ทำร้าย ถ้าเป็นคนที่ไม่มีความฉลาด ก็ทำร้ายกันโดยวงแคบ ถ้ามนุษย์เรามีปัญญา เวลามันทำร้ายใครขึ้นมา มันทำร้ายเป็นวงกว้าง มันทำร้ายหมด เพราะมนุษย์มีปัญญา ปัญญาของมนุษย์ ปัญญานี้กิเลสมันพาใช้ไป กิเลสมันครอบงำไป

ถ้ากิเลสครอบงำมันมีความทุกข์ความยากไปทั้งนั้น ทำสิ่งใดขึ้นมาก็คิดว่าเป็นประโยชน์ของตนๆ มันประโยชน์ของตนได้จริงหรือเปล่า มันสร้างเวรสร้างกรรม ถ้าสร้างเวรสร้างกรรมนะ สิ่งที่เราทำสิ่งใดไป เวลาประสบกรรมสิ่งนั้นก็ว่า “เราทำสิ่งใดมา เราทำสิ่งใดมา” เวลาทำสิ่งใดแล้วไม่คิด เพราะอะไร เพราะกิเลสมันครอบงำหัวใจไป

แต่ถ้าเรามีบุญมีกุศลนะ มันธรรมสังเวช มันสังเวชนะ มันสังเวชตั้งแต่ชีวิตเรา มันสังเวชแล้วสังเวช เราจะไปเบียดเบียนใคร คนเรามีศีลมีธรรมขึ้นมามันจะไปเบียดเบียนใคร เพราะมีคุณธรรมขึ้นมาในใจมันถึงคิดได้ ถ้าคิดได้ขึ้นมา สิ่งที่เราพึ่งพาอาศัย เราก็พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเจือจานกันได้ โลกก็จะช่วยเหลือเจือจานกัน ดูสิ ชาวพุทธเราๆ ถ้ามีจิตใจมีในใจ รู้จักเสียสละทาน คนที่ใจเป็นสาธารณะเขาทำของเขาได้ แต่คนที่จิตใจเห็นแก่ตัวๆ ว่า นี่ของเราๆ จะยึดของมันไว้เป็นของเราๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นของเราเลย

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ถ้าไฟไหม้บ้านๆ ใครชนสมบัติออกจากบ้านนั้นได้เท่าไร ก็จะเป็นสมบัติเหลือกับเรา ถ้าใครชนสมบัติสิ่งใดออกไปจากบ้านเรือนนั้นไม่ได้เลย ไฟไหม้เหลือแต่ตัวเปล่าๆ” นี่ก็เหมือนกัน ทั้งชีวิตของเราๆ เวลาอายุขัยมันหมดไป ไฟไหม้บ้านๆ เวลามาพิจารณาชีวิตมันถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องตายไป พอมันตายไป สมบัติของใครสมบัติของใคร แต่ถ้าชนออกจากเรือนๆ แต่เนี่ยถ้าคนมีศีลธรรม มีศีลมีธรรมมันเข้าใจ มันทำได้

แต่คนไม่มีศีลมีธรรมมันทำไม่ได้ มันทำไม่ได้ เห็นไหม ความตระหนี่ถี่เหนียว ความตระหนี่ถี่เหนียวมันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากจริตนิสัย คนเราสร้างเวรสร้างกรรมมา สิ่งนี้มันจะสร้างสมมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงทรมานไป ทรมาน เศรษฐีถี่เหนียวในสมัย

พุทธกาล เห็นไหม นี่ชี้เหนียว อยากจะกินแค่ขนมเบ็องอันหนึ่งก็กลัวคนเขาจะมาเห็น จนเจ็บไข้ได้ป่วยนะ ภรรยาถาม “เป็นเพราะอะไร”

“อยากกินขนมเบ็อง อยากกินขนมเบ็อง”

“เอ้า! ถ้าอยากกิน เงินเราก็เยอะเยอะ ทำไมเราทำกินไม่ได้”

“ไม่ได้! เดี่ยวคนใช้มันแบ่งไปกิน เดี่ยวคนนุ้จะแบ่งไปกิน”

“เออ! อย่างนั้นไม่เป็นไร เราไปทำบณปราสาท ๗ ชั้นก็ได้ ไปชั้นบน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นว่าเศรษฐีนี้เขามีนิสัยนะ ให้พระโมคคัลลานะไปทรมาน แอบไปทำอยู่บนชั้น ๗ พระโมคคัลลานะไป ไปบิณฑบาต ไปขอ “โถ้ย! ไม่ให้ ไม่ให้” ไม่ให้ก็ไม่ยอมไปอยู่บนนั้น จน “อย่างนั้นให้นิดหนึ่ง” ตัดขึ้นเล็กๆ แล้วลงไปในกระทะ พอทอดมันใหญ่ มันก็ใหญ่ขึ้นมา โถ้ย! ยิ่งตระหนี่ใหญ่มากเลย นี่จะดึงออกไป จะทำอย่างไรก็ทำไม่ได้ สุดท้ายมันติดกันไปหมดเลย จะถวายพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะทรมานเอานะ “เราไม่รับแล้วละ เราไม่เอา ถ้าจะเอาต้องไปถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” เขาไปถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการเป็นพระโสดาบัน

ชี้เหนียวอย่างนั้น ชี้เหนียวทั้งหมดเลย เห็นไหม คิดสิ จนเป็นไข้ อยากกิน อยากกินจนเป็นไข้ แล้วภรรยาเห็นใจ เอ้อ! ทำไมซิมไป เป็นไข้ เป็นเพราะอะไร เพราะอยากกินขนมเบ็อง เอ้า! อยากจะกิน เงินเราก็เยอะเยอะ เงินมีทั้งบ้าน เงินของมหาศาล ทำไมจะกินไม่ได้ เลยมาทำกินเองไง เอ้า! กินไม่ได้ เดี่ยวเพื่อนบ้านเห็น เดี่ยวคนใช้เห็น มันต้องขอกิน เอ้า! อย่างนั้น เพราะภรรยาฐุนิสัยอย่างนั้น เราไปทำบณปราสาทชั้น ๗ ไปบณปราสาท เปิดหน้าต่างไว้ จะทอดขนมเบ็อง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระโมคคัลลานะมาทรมานเอานะ มาทรมาน เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นจิตเห็นนิสัย นี่อนาคตังสญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องไปทรมาน ถ้าไม่ทรมานยังขนาดนั้น คิดดูสิ ความตระหนี่ที่เหนียวเขาจะได้อะไรของเขามา เงินทองเต็มบ้าน เวลาอยากกินขนมเบ็องจนเป็นไข้ ดูสิ ดูวิชา ดูพญามารมันทำร้าย แล้วเงินทองมันมหาศาลขนาดนั้น ทำไมมันจะกินขนมเบ็องไม่ได้

ดูกิเลสของเราแท้ๆ เห็นไหม ถ้าคนมีจิตนิสัยเขาไม่เป็นอย่างนั้น เขาไม่เป็นอย่างนั้นนะ เพราะเศรษฐีสัมพัทธกาลเขาจะมีโรงงานอยู่หน้าบ้าน เขาจะเผื่อแผ่ จิตใจเขาเห็นคนทุกข์คนยาก คนทุกข์คนยากเขาลำบากลำบาก เขาทุกข์เขายากนะ อาบเหงื่อต่างน้ำ ปากกัดตีนถีบเพื่อจะดำรงชีวิต แล้วเราได้เจือจางเขา เราได้เจือจางเขา เขาได้อาศัยสิ่งที่เราหามาเพื่อดำรงชีวิต นี่

บุญกุศลมันเกิดตรงนี้ เราคิดว่าของของเรา ของเรา เราหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงเราทั้งนั้น แต่ถ้าเราจะเสียสละขึ้นมา แต่คนทุกข์คนยากกว่าเขาจะหามาที่ปากกัดตีนถีบ เขาทุกข์เขายากมาก แล้วเขาได้ดำรงชีวิตแบบนั้น มันได้นำใจ บารมีธรรมมันเกิดแบบนี้ไง

ถ้าคนที่มีศีลมีธรรมมีธรรมสังเวช เห็นไหม เขาทำของเขาอย่างนั้น เขาชนของเขาออกจากเรือนของเขา ชนออกเท่าไร มันก็ได้เท่านั้น เศรษฐีตระหนี่ขึ้นมาเขาเก็บของเขาไว้ แม้แต่จะกินเองก็ยังไม่อยาก อดอยากแต่เสียตาย จนไม่กิน จนเป็นไข้ แต่สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องให้พระโมคคัลลานะมาทรมานนะ

อยู่ในธรรมบท สิ่งที่เกิดเสถียรหาความทะยานอยากไป มันเผามันลนในใจ เราไม่รู้ไม่เห็น เราก็ว่าเราฉลาด เรายังรักษาของเราไว้ รักษาสมบัติของเราไว้ๆ ไม่ได้สิ่งใดเลย นี่จริตนิสัยของเขา เป็นแบบนี้

แต่ถ้ามีคุณธรรม เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนาสอน ถ้าเรามีศีลธรรม เห็นไหม ถ้าจุดไฟเผา เวลาทำลายกัน นี่โลกเขา ถ้ามีศีล ความที่มีศีลคือความปกติของใจใจ ถ้ามีศีลมีธรรม เพราะคำว่า “มีศีล” ศีล ๕ ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมยใคร ถ้าเป็นเรื่องดำรงชีวิตกามคุณ ๕ ก็คู่ของตน ไม่พุดปด ไม่ดื่มสุราเมรัย นี่มีศีล ๕

ถ้ามีศีล ๕ เห็นไหม ถ้ามีศีล ๕ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราทำความจริงของเรา มันก็ได้แล้วละ แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติให้เข้มข้มขึ้นนั้น เวลาเราปฏิบัติไป ทำไมเราทำสมาธิไม่ได้ ทำสมาธิแล้ว สมาธิเราทำได้ยาก ทุกคนก็ว่าพระเวลาบวชมาแล้วทำสมาธิก็ได้ง่าย พระต้องมีคุณธรรมในหัวใจ เพราะพระมีศีล ๒๒๗ ใจ พระเราเป็นผู้เสียสละทางโลกมาแล้ว เป็นทางกว้างขวาง ทางกว้างขวางก็ ๒๔ ชั่วโมง จะประพฤติปฏิบัติอย่างไรก็ได้ ๒๔ ชั่วโมงนะ เราดูแลหัวใจของเรา เห็นไหม

ทางศฤงคารเป็นทางคับแคบ คับแคบ เขาต้องทำมาหากิน คับแคบต้องมีหน้าที่การงาน เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาเราก็น้อย ถ้ามีศีลมีธรรม จิตใจมันเป็นปกติมา เพราะว่าเราจะดับไฟไหม้ ดับไฟต้นมหา ดับไฟราคะในใจของเรา ถ้าถือศีล ๘ ศีล ๘ ก็ถือพรหมจรรย์ ถ้าถือศีล ๑๐ เห็นไหม แต่พระสิริ พระถือศีล ๒๒๗ ถ้าพระถือศีล ๒๒๗ “เราจะดับไฟในใจของเรา ดับไฟในใจของเรา”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุดกับพระอานนท์ พระอานนท์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ในศาสนาจะมีผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วจะให้ทำอย่างไร?” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ไม่ดูไม่เห็นเลย ไม่รับรู้สิ่งใดเลย นั่นจะดีที่สุด”

“มันมีความจำเป็น มันมีความจำเป็นว่าเป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องของพระก็มี จะเข้ามาจะทำอย่างไร?”

“ถ้ามีเป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องกันเข้ามา ต้องมีการสื่อสารกัน ต้องให้ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้ เวลาพูดก็ตั้งสติ แล้วถ้าไม่ใช่ญาติไม่ใช่พี่ไม่ใช่ น้อง พูดกันแค่ ๖ คำ ปฏิสันถารแล้วก็ต้องจากไปเลย”

เห็นไหม นี่เขาจะดับไฟๆ ใจ นี่ดับไฟป่าๆ ไฟป่ามันเผามันลนในหัวใจนะ นี่พูดถึงว่า คนที่มีศีลมีธรรม เขายังมีศีลมีธรรมในนิสัยของเขา เราเป็นนักบวช แล้วเราเป็นนักปฏิบัติ ถ้าเราเป็นนักบวชนักปฏิบัติ ถ้ามีศีลมีธรรมมันก็เป็นความร่มเย็นเป็นสุขในใจ เห็นไหม ถ้ามีศีลมีธรรมจิตใจของเรามันก็เป็นสาธารณะ มันฟังสิ่งใดก็ได้ มันมีสิ่งใดเกิดขึ้นมาในใจ มันเกิดกรรมสังเวช เกิดกรรมสังเวชทำสิ่งที่ดีงามๆ นี่เวลาเราจะดับไฟ ไฟมันเผา มันลน มันลุกกลาม มันทำลายทั้งนั้น

นี่พูดถึงกิเลสต้นเหตุความทะยานอยาก ผลของวิภูฏะ การเวียนว่ายตายเกิด ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ มันเผาเผาตลอดคนนะ มันเผาเผาอยู่ข้างในๆ แต่เวลาเผาเผาอยู่ข้างใน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ เห็นไหม แม้แต่เราเป็นพุทธมามกะ เราก็มีศีลมีธรรมของเรา ถ้ามีศีลมีธรรมของเรา เราทำจิตใจของเราให้ร่มเย็นขึ้นมา จิตใจที่มันธรรมสังเวช มันสะเทือนใจ

ถ้ามันสะเทือนใจ มันก็ไม่ทำสิ่งนั้น มันก็พยายามดูแลไฟของเรา พยายามดูแลไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะของเรา ให้มันอยู่ภายใน อย่าให้มันไปเบียดเบียน มันจะเบียดเบียนเราขนาดไหน เราไม่รู้ไม่เห็น เพราะเรายังไม่ประพฤติปฏิบัติ ยังไม่ประพฤติปฏิบัติยังไม่รู้ยังไม่เห็น หนึ่ง เพราะไม่รู้ไม่เห็น เราคิดว่ามันไม่มี มันก็ไม่เผาเผาเราจนกินไป แล้วมันก็ไม่ไปเผาเผาข้างนอก ไฟป่าๆ เราไม่จุดเสียเอง เราไม่จุดไฟ เราไม่จุดไฟป่า เราไม่ทำลาย เราจะมาดับไฟ ดับไฟป่า ถ้าเราไม่เบียดเบียนเรา เราก็ไม่เบียดเบียนคนอื่น

แต่คนที่จิตใจของเขา ถ้าจิตใจของเขา เขาเห็นจิตใจของเขาที่มันเป็นจิตใจที่หยาบ เขาว่าสิ่งนั้นเป็นคุณประโยชน์ของเขาเนาะ เขาแสวงหาสิ่งนั้น เขาพยายามทำสิ่งนั้น มันจะผิดศีลผิดธรรมแต่เขาก็ทำ นั่นนะไฟมันเผาเผา มันจะผิดศีลผิดธรรมขนาดไหน ดูสิ ทางโลก เห็นไหม ทางโลกเขาเอาสิ่งนี้มาเป็นผลประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าเขาจะต้องการสิ่งใด เขาจะล่อลวงโดยใช้เสน่ห์กลของเขา มันเป็นไปได้ทั้งนั้น

แต่ถ้าเราจะดับไฟของเรา เราดับไฟของเราไม่ให้สิ่งนั้นเกิดขึ้นมากับเรา ถ้าไม่ให้เกิดขึ้นมากับเรา ถ้ามันไม่ใช่เวรไม่ใช่กรรมนะ ถ้ามันไม่ใช่เวรไม่ใช่กรรม สิ่งนั้นเราจะมีสติมีปัญญา

สามารถเอาตัวรอดได้ ถ้ามันเป็นเวรเป็นกรรม เป็นเวรเป็นกรรมก็แก้ได้ ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราอยากจะทำอะไรก็ได้ เห็นไหม

ในธรรมบทเหมือนกัน มีพระองค์หนึ่งอยู่ในธรรมบท ในสมัยพุทธกาล ไปไหนนะ มันจะมีเงาผู้หญิงอยู่ข้างหลังตลอด จนคนไปฟ้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “นี่กรรมของเขา” สุดท้ายแล้วนะ พระเจ้าปเสนทิโกศลเขาอยากพิสูจน์ เวลาออกมาห่างๆ นะ จะเห็นพระองค์นั้นเหมือนมีผู้หญิงนั่งอยู่ข้างๆ เวลาเข้าไปแล้วไม่มีฯ พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ทำไมเป็นแบบนี้”

นี่เรื่องของกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ในอดีตชาติเขาเคยบวชเป็นพระนี่แหละ แล้วเขาไปใส่ความพระ ใส่ไคล้พระ นี่ใส่ไคล้พระ พระนั้นเป็นพระอรหันต์ ไปใส่ไคล้ว่ามันเป็นเรื่องความผิด เรื่องไฟกามราคะนี่แหละ สุดท้ายแล้วตกรอกอเวจี แล้วพ้นจากนรกอเวจีขึ้นมา เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วมาบวชเป็นพระ” สิ่งที่เป็นกรรมๆ ยังตามมา พระเจ้าปเสนทิโกศลแอบไปพิสูจน์เอง ถ้าออกมาอยู่ห่าง เหมือนมีคนนั่งอยู่ด้วย เวลาเข้าไปใกล้ๆ ไม่มี

คุณสิ กรรมมันให้ผลมาๆ เห็นไหม สิ่งที่กรรมมันให้ผลมา เว้นไว้แต่กรรมๆ แต่กรรมขนาดไหนพระองค์นี้ก็ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พระเจ้าปเสนทิโกศลเห็นว่าเป็นกษัตริย์ผู้ปกครองใหม่ ว่าถ้าอย่างนี้แล้วคนที่ไม่มีความดี คนที่ไม่มีปัญญา เขาก็ต้องโทษตลอดไป พระเจ้าปเสนทิโกศลเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เลยไปสร้างกุฏิไว้ในราชวัง แล้วนิมนต์พระองค์นี้ไปดูแล เพราะไม่ต้องการให้ใครเข้ามาเพ่งโทษ เพ่งโทษว่า พระองค์นี้ทำอะไรผิด

เพราะเขาเห็น ของของเขาเห็นอยู่ แต่มันเห็นโดยความหลอก เห็นโดยนิมิต ไม่ใช่เป็นความจริง แต่มันเป็นเวรกรรมของเขา สิ่งมันเป็นอย่างนั้นๆ มันอยู่ที่ว่าเวรกรรม เห็นไหม

แต่ถ้าเราจะเอาความจริงของเรา จะมีเวรกรรมมากน้อยขนาดไหน สิ่งเราเกิดมา เราเกิดมา เห็นไหม เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีศรัทธามีความเชื่อของเรา เรามีความมั่นคงของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนาด้วย แล้วเกิดมาพบครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติด้วย เราจะเอาความจริงเอาจังของเรา

ถ้าเราเอาความจริงเอาจังของเรา เราได้เห็น เราก็ได้ศึกษามาแล้วธรรมะขององค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม การเวียนว่ายตายเกิด มีการเวียนว่ายตายเกิดผลของวิภวัญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้มหาศาลเลย สิ่งที่ว่าเกิดมาจากไหน? เกิดมาอย่างไร? เกิดมาเพราะเหตุใด? นั่นเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าทำกิเลสตัดหาความทะยานอยาก สิ่งที่เป็นอุปาทานความคาดหมายในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มี แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ ผู้ที่ได้สร้างสมบุญญาธิการมา

ขนาดนั้น ถ้าเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อคุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็จะประพฤติปฏิบัติมาเพื่อ! เพื่อรู้คั่นจิตใจของเราไป เพื่อรู้คั่นความจริงของเราไป

เพราะเราต้องการความจริงของเราใช้ใหม่ ถ้าเวลาเรามีสมบัติ เราก็อยากให้เป็นสมบัติของเรา แต่ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์ไป เรามีการศึกษา เราค้นคว้าไป ว่าองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านมีคุณธรรมของท่านขึ้นมาเพราะเหตุใด? ท่านมีของท่าน เพราะท่านมีของท่าน ท่านถึงมีจุดยืนของท่าน

เพราะเราเอง เราก็ว่ามาประพฤติปฏิบัติ เราก็อยากจะมีจุดยืนของเรา เราจะมีทรัพย์สมบัติของเรา แล้วทรัพย์สมบัติของเรา ทรัพย์สมบัติของพระนี่อึดตบสมบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีล สมาธิ ปัญญาจะเป็นจริงขึ้นมา เห็นใหม่ เราต้องมีศรัทธามีความเชื่อมีความมั่นคงของเรา ถ้ามีศรัทธา มีความเชื่อ มีความมั่นคงของเรา ดุสิต ไฟโทสะ ไฟโมหะ ไฟโลภะในหัวใจนี้มันเผาไหม้อย่างไร

นี่ไฟป่าๆ เราจะดับไฟป่าๆ แต่เวลาดับไฟป่าจากข้างนอก เรา ดุสิต ฆราวาสเขาเขาดำรงชีวิตของเขา เขามีศึกษาด้วยศีลธรรมจริยธรรมของเขา เขายังเก็บกิริยา เห็นใหม่ โดยมารยาทของเขา มีความสวยงามของเขา

เราเป็นพระ ถ้าเป็นพระ เห็นใหม่ เขาเรียกว่าสมณสาธูป ถ้าสมณสาธูปนะ ใครที่มีจิตนิสสัยนุ่มนวล สิ่งนี้เขาก็บอก “โอ! พระองค์นี้ดูแล้วน่าเคารพบูชา” พระองค์ไหน เห็นใหม่ กระด้างต่างๆ เขาก็บอก “พระองค์นี้ไม่น่าเคารพบูชา” เห็นใหม่ นี่สมณสาธูป สิ่งนี้สมณสาธูปนี้ฝึกหัดของเรา เราทำของเรา เห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราจะทำความสงบของใจขึ้นมา

ดุสิต เวลาไฟป่ามันเกิดนะ มันเกิดจากป่าที่แห้งแล้ง ป่าที่ป่าแห้งแล้ง เห็นใหม่ ดุสิต ถ้าไฟป่ามันเกิดจากความร้อน ความร้อนเกิดการเผาไหม้ตัวมันเองก็ได้ แต่เวลาไฟป่านี้มันไม่ได้เกิดป่าดงดิบ ป่าดงดิบ ป่าชื้น ป่าฝน ไฟไม่ค่อยเกิด แต่ก็เหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเรา จิตใจของเราที่เราจะมาประพฤติปฏิบัติของเรา เรา จะดูแลหัวใจของเรา เราจะดับไฟป่า ดับไฟป่า ดับไฟค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ถ้าเราจะดับไฟค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ดูจากโลกเข้ามา โลกเข้ามา เห็นใหม่ เราบวชเป็นพระแล้วจะมีความสุข บวชเป็นพระแล้วจะมีศีลมีธรรม บวชเป็นพระแล้วจะเป็นคนดี ก็บวชมา บวชมา มันก็เป็นญาติติดตุตถกรรมมา มันก็เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์นะ บวชแต่ร่างกายไป บวชได้สถานะนี้มาไง สถานะของโลก เห็นใหม่ เป็นฆราวาส

เราบวชมาเป็นพระ เป็นพระเป็นศากยบุตรพุทธชินนรศ แล้วกิเลสมันบวชด้วยหรือเปล่านั้น?

ถ้ากิเลสไม่บวชด้วย เห็นใหม่ ถ้าเรายังภูมิใจ บวชมาใหม่ๆ มันจะมีบุญกุศลส่งเสริมให้หัวใจชุ่มชื้น ใครบวชมาแล้วมีความอบอุ่น มีความว่าเราเป็นพระแล้วนะ เป็นพระแล้วเป็นพระโดยสมมุติไง แต่เวลาเป็นพระขึ้นมา เวลากิเลสมันคุ่นชินขึ้นมา พอกิเลสมันแสดงตัวออกมาเป็นพระก็ทุกข์ บวชเป็นพระก็ทุกข์ ได้ปรารถนาสิ่งใดก็ไม่ได้สมความปรารถนา เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็ไม่มีใครเกื้อหนุนจนเจือ ถ้าปฏิบัติเป็นพระแล้วการปฏิบัติมีบุญกุศลต้องมีคนเกื้อหนุนจนเจือ คิดไปร้อยแปดเลย แต่ใครมันจะเกื้อหนุนจนเจือ ศิล สมาธิ ปัญญา ของเราได้

นั่น คุณ อุตตสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุตตสมบัติของครูบา-อาจารย์ของเรา เห็นใหม่ ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นตัวอย่างของเรา มันก็มีแบบอย่างอยู่แล้ว ถ้าเราจะทำขึ้นมา เราก็ต้องฝึกหัดขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ท่านฉันของท่าน มันก็อิมในตัวของท่าน เราก็อยากกินอยากอยู่ของเรา เราก็ต้องกินเองอยู่เอง เราก็ต้องฉันของเรา กินของเราเพื่อประโยชน์ ประโยชน์กับร่างกายของเรา ศิล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดขึ้นได้ มันก็เกิดขึ้นได้จาก การประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ เราก็มีความมุมานะของเราขึ้นมา

เราจะดับไฟ บ่วงกันไฟ เวลาคนเขาดับไฟป่า เขาดับไฟเป็นนะ เขาจุดไฟ จุดไฟเพื่อดับไฟ เขาจุดดับไฟ เห็นใหม่ เขาทำทางกันไฟไว้แล้วก็จุดป่าดักหน้าไฟมา จุดมันไหม้เข้าไป พอไฟป่ามันมาถึงมันลามมาถึงมันหมดเชื้อมันก็ดับ มันหมดเชื้อมันก็ดับ คนที่เขาเป็นเขาจุดไฟเพื่อดับไฟ แล้วเราดับไฟๆ เราดับไฟอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน เราอยากได้มรรคได้ผลนิพพาน เราก็บอกเราเข้าใจธรรมะ เรามีคุณธรรม เราก็คิดของเราไป ไฟป่ามันเผาผลาญทั้งนั้น พอมันไหม้ไปแล้วมันเหลืออะไรล่ะ เหลือขี้เถ้า ถ้ามันเป็นขอนไม้ใหญ่มันก็เผาผลาญอยู่อย่างนั้น จนกว่ามันจะเหลือขี้เถ้า ถ้ามันยังมีเชื้ออยู่นะ

นี่เหมือนกัน ในเมื่อเรามีคุณธรรม คุณธรรมอะไรล่ะ ในใจเรามีอะไร ถ้าในใจเรามีอะไรนะ มันแสดงออกตั้งแต่ เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ลูกศิษย์เวลาเดินไปเดินมาต้องมีสติ การประพฤติปฏิบัติต้องมีสตินะ ถ้าไม่มีสติ เวลาท่านเหน็บเอา เหน็บเพื่อให้ได้คิด ครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรมนะ ท่านเห็นแล้วท่านสั่งเวช ท่านบอกว่า “นี่ชากศพเดินได้ เดินไปมาแบบชากศพ ไม่มีสติเลย ถ้าคนมีสตินะ เดินไปเดินมาสติเขาพร้อม”

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเดิน เห็นใหม่ เวลาจะสิ้น ท่านยังมีสติยับยั้งเลย ลึ้นไป มันสุดวิสัย จะล้มไปอย่างไรก็ประคองตัวไว้ใช่ไหม เขาเดิน เขามีสติสัมปชัญญะ แล้วถ้าเรานักปฏิบัติขึ้นมาละ สติมันจะสมบูรณ์ขึ้น ครูบาอาจารย์ที่ในวงปฏิบัติเรานะ ท่านจะไม่ค่อยคุยไม่

ค่อยบอก แต่ไม่ใช่ถือตัว ถ้ามีกิจกรรม เห็นใหม่ ดูหลวงตาสิ เวลาท่านจะถือเนสส์ซิก ท่านไม่นอนเลย เห็นใหม่ ท่านนั่งตลอดรุ่ง ท่านมีข้อแม้ไว้ว่า

๑. หลวงปู่มั่นเจ็บไข้ได้ป่วย

๒. ในพระมีเหตุการณ์ในสงฆ์ขึ้นมา

ลูกได้ ๒ ประเด็น นอกนั้นไม่ได้ ท่านเห็นแก่ตัวใหม่ ไม่มีใครเห็นแก่ตัวนะ คนที่ประพฤติปฏิบัติเขาไม่เห็นแก่ตัวหรอก เขาไม่ใช่คลุกคลีและไม่เห็นแก่ตัว แต่! แต่เขาจะดับไฟของเขา เขาจะดับไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ ในใจของเขา เขาจะดับไฟของเขา เขาต้องมีเครื่องมือไปดับไฟเขา

แล้วจะเอาอะไรไปดับไฟ แล้วเรารู้ที่ไหน ไฟมันอยู่ที่ไหน เราไม่เคยเห็นไฟ เวลาไฟป่าเราเห็น ธรรมชาติเป็นธรรมชาติทุกคนก็เห็นหมดละ แล้วมันเผาขึ้นมา มันทำลายขึ้นมา มันเผาขึ้นมา เห็นใหม่ สัตว์มันตายทั้งนั้น เวลามันเผาป่าขึ้นมา สัตว์ที่มันหนีไม่ได้ พวกเต่า พวกสัตว์ที่ไปได้อีกก็พวกนกบินได้มันก็บินหนีไป ไ้อ้พวกที่บินหนีไม่ได้ตายหมด

แต่! แต่มันก็พัฒนา วิวัฒนาการของมัน เห็นใหม่ มันเผาเพื่อ เพื่อให้เมล็ดพันธุ์พืชที่มันแตกใหม่ มันเกิดใหม่ นี่วิวิญญะของมัน วงจรของมัน มันก็หมุนของมันนะ มันก็มีโทษ โทษกับสัตว์ที่มันตายไปที่มันโดนไฟเผาโดนของมัน นี่ประโยชน์ ประโยชน์ก็พัฒนาการให้เมล็ดพันธุ์ที่มันได้แตกใหม่ ให้สัตว์ที่มันอยู่ใต้ดิน สัตว์ที่มันหลบลงดินขึ้นมา เวลามันมีพืชพันธุ์ธัญญาหารของมัน มันก็ขึ้นมา มันมีวิวัฒนาการของมัน เวลาไฟป่ามันมี มันเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน วิวัฒนาการของเรา ผลของวิวิญญะเวียนว่ายตายเกิดของมัน เวลาเวียนว่ายตายเกิดของวิวิญญะ เห็นใหม่ แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็มีการศึกษามา เรารู้ว่าเรามีศีลมีธรรม ทุกคนก็มารยาทเรียบร้อย ทุกคนก็มีคุณธรรม ทุกคนก็เป็นผู้เสียสละ ทุกคนก็เป็นผู้ที่มีจิตใจสาธารณะ มีสิ่งใดก็เจือจางกัน มันก็เป็นผลของวิวิญญะ มันก็เป็นเรื่องประเพณีวัฒนธรรม มันก็เป็นเรื่องของคนดีใจ มันเสียหายตรงไหน มันก็ไม่เสียหาย มันก็เรื่องคนดีใจ

แต่ถ้ามันจะดับไฟภายใน อย่างนี้มันเคยเห็นไฟไหม้ละ ก็ไม่เคยเห็นไฟอย่างนี้ ไม่เคยเห็นไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ ในใจของเรา เราจะเห็นแต่ไฟป่า ไฟที่เราเห็นกัน ไฟที่เราจุดไว้เนี่ย เรารู้ มันเห็น มันจะไหม้ ถ้าเราไม่ดูแลมันก็ไม่ไหม้ เราก็เปรียบเทียบ เรายเปรียบเทียบมันก็ส่งออกไป มันก็อยู่ข้างนอกใจ มันก็ไม่ย่องเข้ามาสู่ใจ ถ้าไม่ย่องเข้ามาสู่ใจ มันจะไปดับไฟ ดับไฟป่าจากภายในได้อย่างไร มันไม่รู้ไม่เห็นไปดับที่ไหน ไฟมันลุกอยู่ที่นี้ ไปดับที่ดาวอังคารมันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร ไฟมันเกิดที่ไหนก็ต้องดับที่นั่นสิ

ถ้าไฟดับที่นั่น เห็นไหม คุณสิ สมบัติของครูบาอาจารย์เราก็เป็นสมบัติของครูบา-
อาจารย์เรา สมบัติของเราละ ถ้าสมบัติของเรามีขึ้นมา มันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้า
สมบัติเรามีจะหาที่ไหนล่ะ ถ้าหาใจของตัวเอง มันถึงจะหาสมบัติของเราเจอ หาใจของ
ตัวเองไม่เจอ ทำความเป็นจริงขึ้นมาไม่ได้ ถ้าความจริงขึ้นมาไม่ได้ เห็นไหม สาวก สาวกะผู้ได้
ยินได้ฟัง ถ้าผู้ได้ยินได้ฟังแล้วมันก็ทำความจริงขึ้นมาในใจสิ เราเป็นนักปฏิบัติ เราจะเอาใจเรา
พ้นจากทุกข์ เราจะดับไฟ ไฟโทสะ ไฟโมหะ ไฟโลภะในใจ ถ้าจะดับมันต้องหาที่ดับให้เจอสิ

ถ้าหาที่ดับให้เจอนะ สิ่งที่น่าประพฤติ คนเราจะประพฤติปฏิบัติได้ มันก็ต้องมีศรัทธามี
ความเชื่อมีความมั่นคง ถ้าความเชื่อความมั่นคงมันก็เกิด เกิดจากจริตนิสัย เกิดจากมูมมอง ถ้า
เกิดจากมูมมองเขาต้องให้มีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อเรามีการศึกษา ศึกษา
จากไหน ศึกษาจากภาคปริยัติ ศึกษาเป็นสุตมยปัญญา ศึกษาามาเพื่อ เพื่อว่าเราได้ศึกษา
โดยตรงจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้านะ

แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ เห็นไหม ครูบาอาจารย์
ท่านได้ความจริงขึ้นมา คุณสิ เวลาครูบาอาจารย์ท่านแสดงธรรม ท่านมีคุณธรรมในใจนะ
มันมีเนื้อธรรม เนื้อธรรมก็นี้ไง เนื้อธรรมก็ประสพการณ์ไง เนื้อธรรมที่ทำมาไง ความ
จริงที่พูดออกมา มันจะเป็นความจริง

แต่ถ้าเราพึ่งเทศน์จากครูบาอาจารย์ของเราที่ไม่มีคุณธรรม มันก็พูดธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทฤษฎีนี้มันแห้งแล้ง มันเลือนลอย แล้วเราก็ศึกษา
ศึกษาจากความแห้งแล้ง ความเลือนลอย แล้วก็บอกว่าถ้าดับไฟ ดับไฟไปหาเครื่องดับ
ไฟ แล้วเราจะรีบไปดับไฟ ไฟติดแล้ว ช่างนอก

แต่ถ้านักปฏิบัติเรานะ นั่งลงแล้วกำหนดพุทโธ แล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ให้จิต
สงบเข้ามา ให้เห็นไฟจากภายใน ให้เห็นไฟในเรือน ไฟในเรือนไฟที่เผาไหม้เรือนนี้

จิตนี้เวียนวายตายเกิด จิตนี้เวียนวายตายเกิด ในปัจจุบันนี้ได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา มีศรัทธามีความเชื่อ สังคมเขาก็มีศรัทธาความเชื่อกัน สังคมเขาก็ประพฤติ
ปฏิบัติกัน ประพฤติปฏิบัติตามแต่พิธีกรรม คนเราทำพิธีกรรม เพื่อ! เพื่อความสถานะทางสังคม
ปฏิบัติเพราะผลของการปฏิบัติ เขาปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติ เขาเดินจงกรม เราก็เดินจงกรม เขานั่ง
สมาธิ เราก็นั่งสมาธิ นั่นมันก็ตุ๊กตา

คุณสิ ดูพระพุทธรูปสิ เรากราบอยู่ทุกวัน เรากราบพระพุทธรูปอยู่ทุกวัน เพราะเป็นตัวแทน
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากราบถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เรากราบถึง
ปัญญาคุณ เมตตาคุณ กราบถึงปัญญาสุทธิคุณขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า เรา
ไม่ได้กราบรูปเคารพนี้ รูปเคารพนี้เป็นสมมุติ เราปั้นขึ้นมา เราทำขึ้นมาให้เป็นแทนองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เป็นการสื่อสารกันว่า ใครเข้ามาก็ต้องกราบพระประธานนี้ก่อนว่า พระประธานนี้เป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กราบถึงพระหรือเปล่า? กราบถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือไม่?

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เรารู้ เราเห็น สิ่งที่เราศึกษามาในทางทฤษฎี มันมีเนื้อหาสาระจริง มากน้อยขนาดไหน พุทธพจน์ๆ ไซ้! พุทธพจน์แน่นอน คุณสิ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาเราศึกษามา ที่หลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มัน เห็นใหม่ สิ่งที่เราศึกษามาธรรมะขององค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สุดยอด สุดยอด เห็นใหม่ ที่เรากราบ กราบกันเนี่ย กราบรูปเคารพเพราะอะไร เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ มีแก้วสารพัดนึก เราเป็นชาวพุทธ เราถึงได้กราบ เรากราบเลย

นี่เป็นเรื่องตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราจะเอาตัวจริงด้วย เราจะเอาจริง พุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นใหม่ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าพุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันก็ร่มเย็นไง มันก็ไม่เกิดไฟไหม้ มันก็ดับไฟได้ไง แต่ถ้ามันไม่ร่มเย็นละ พุทโธเข้ามา มันก็เดือดร้อน ภาวนาไปมันก็ไม่ลง จะทำอะไรก็ไม่ได้ แล้วบวชมากับบวชเป็นพระ พอเป็นพระมาแล้วมันก็เป็นสมมุติสงฆ์ รูปภายนอกก็ดูน่าเคารพบูชา แต่ในหัวใจของเราละ?

มันจะหาพื้นที่ดับไฟ นี่ เห็นใหม่ ภาวสวะคือภพ ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันถึงจะเป็นแก่นสาร ถ้าจิตไม่สงบเข้ามามันไม่มีแก่นสาร แล้วถ้าจิตสงบเข้ามาฤๅษีชีไพรเขาทำความสงบเหมือนกัน ใ้ทำความสงบแบบนั้นเป็นมิจฉา เป็นมิจฉาเพราะอะไร? เพราะว่าศาสนาแรกของโลกคือศาสนาถือผี ผีคืออะไร? ผีคือจิตวิญญาณ ถ้าจิตวิญญาณเขาทำความสงบของเขาเข้ามา เขาเพื่อไปสู่ตัวตนของเขา แต่เขาไม่มีปัญญาขึ้นมา เขาเข้าไปทำสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ของเขาไม่ได้

เขาบอก “เขาทำสมาธิเหมือนกัน” แล้วเราทำไมต้องทำสมาธิ? ทำสมาธิละ? ทำสมาธิขึ้นมาก็เพื่อหาตัวตนของเราไง ทำสมาธิขึ้นมา ก็เพื่อเข้าไปสู่สัจธรรมความจริงใจ เห็นใหม่ นี่ไฟภายในๆ ไฟในเรือน เราไม่รู้จักเรือนของเรา แล้วมันจะเกิดไฟที่ไหนละ?

คุณสิ เวลาบ้านเรือนของเรา ถ้าเกิดไฟไหม้ มันเผาทรัพย์สมบัติไป มันก็หมด ไม่มีสิ่งใดเหลือไว้เป็นสมบัติของเราเลย ใ้มันมันรู้มันเห็น มันเป็นสิ่งที่เรามองเห็นด้วยตาเนื้อ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเรือนของเราละ เรือนภายในของเราละ ถ้าเรือนภายในของเราไม่มี เรือนเรา เราหาไม่เจอ แล้วทรัพย์สมบัติมันอยู่ที่ไหนละ?

แล้วเวลาเกิดทรัพย์สมบัติ เราก็มีวัฒนธรรมแล้วไง เราเป็นคนดีอยู่ที่นี่ คนดีอยู่ที่นี่มันก็เป็นบุญไง บุญก็เป็นอามิสใจ เป็นอามิสก็เกิดเป็นเทวดาใจ เกิดเป็นพรหมใจ

แล้วก็ตายลงมาใหม่ก็เวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ไง ผลของวิภวัญเิง ทำดีก็คือดี ไม่ได้ปฏิเสธว่าความดีมันไม่ใช่ความดี แต่ความดีแบบนี้เป็นความดีในวิภวัญเิง

แต่ทีเวลาประพตปฏิบัตินี้วิภวัญเิง จะพ้นออกจากวิภวัญเิง เราจะไม่วียนว่ายตายเกิดไปใวิภวัญเิงนี้ ทั้งๆ ทีเราเวียนว่ายตายเกิดใวิภวัญเิงนี้แหละ ถ้าเรามีคุณธรรมประพตปฏิบัติขึ้นมา เราจะพ้นออกจากวิภวัญเิงนี้เป็นวิภวัญเิง ถ้าวิภวัญเิง เห็นใหม่ ถ้าสิ่งทีเป็นวิภวัญเิงแล้ววิภวัญเิงมันเกิดจากอะไรล่ะ?

มันก็เกิดจากไฟเป็นราคะ ไฟเป็นโทสะ ไฟเป็นโมหะมันเผาผลน ถ้าเป็นธรรมมันเผาผลน ถ้าเป็นโลกมันเผาผลนใหม่ มันไม่รู้ มันจะเผาผลนได้อย่างไร มันก็ว่ามันดี มันดี มันว่าคุณสมบัติของมัน นี้กามคุณ ๕ กามคุณ ๕ ถ้ามันไม่มีสติปัญญา มันจะไปรู้อะไร ก็เลสมันก็หลอกลวงอยู่อย่างนั้น ก็เลสมันก็ตบตาอยู่อย่างนั้น มันก็หลอกให้เชื่ออยู่อย่างนั้น เพื่อเป็นสถานที่อยู่ของมันไ

แต่ถ้าเรามาศึกษา เรามาศึกษา เห็นใหม่ ภาคปริยัติๆ ทีศึกษากันอยู่นี้ พุทธพจน์ พุทธพจน์ เข้าใจไปหมดเลย เข้าใจมันก็เป็นสิ่งที่เราสร้างความเหมือน เราสร้างภาพเหมือนให้เหมือนกับทีศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา สร้างว่าเราปฏิบัติแล้วได้อย่างนั้นๆ มันสร้างความเหมือน แต่มันไม่มีความจริง ไม่มี!

ถ้ามันสร้างความเหมือนนะ แล้วกิเลสมันร้ายนัก เห็นใหม่ เวลากิเลสมันบังเงา มันหลอกให้ด้วย แล้วเวลาอยากประพตปฏิบัติ มันก็ปฏิบัติแล้วไ รู้อย่างนี้ไ เข้าใจอย่างนี้ไ แล้วเทียบเคียงเข้าไปนะ นี้ตรงเป็ียบเลยกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันสร้างความเหมือน แต่มันไม่มีความจริง

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราท่านมีความจริง ถ้ามีความจริงของเรา เห็นใหม่ ถ้าความจริงสิ่งทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดว่าพุทธพจน์นั้นถูกต้อง ถูกต้อง ใช่ แต่ความเหมือนไม่ใช่ความจริง นี้ไทีว่าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วนี้ เวลาประพตปฏิบัติเอาใส่สินชักไว้ก่อน แล้วเราประพตปฏิบัติตามเป็นจริงขึ้นมา นี้ครูบาอาจารย์ทีท่านมีเนื้อหาสาระตามความเป็นจริงใใจขึ้นมา

แต่ใปัจจุบันนี้ เห็นใหม่ ปฏิบัติกันพอเป็นพิธี เห็นใหม่ ก็ทำดีกว่าด้วย เวลาใสมัยพุทธกาล ดูสิ เวลาประพตปฏิบัติขึ้นมาทีแต่ทุกข์จนเข็ญใจ เพราะอยู่ป่าอยู่เขาขึ้นมา ไม่มีใครดูแล เด็ยวัน ไ้โฮ! ปฏิบัตินี้เรียบ ห่องแอร์อย่างดี ปฏิบัตินี้ส่งเสริม ส่งเสริมเต็มทีเลย ดีกว่าอีกรูปแบบดีกว่าอีกร แต่ไร้สาระ! ไม่มีสาระ! นี้ความเหมือนไม่ใช่ความจริง

ความจริงจะตีจะเลวขนาดไหน เขาปฏิบัติเพื่อความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบเข้ามาก่อน เห็นใหม่ “ทำไไม่ต้องทำสมาธิ? ทำไไม่ต้องทำสมาธิ?” ทำสมาธิเขาทำเพื่อเป็นพื้นฐาน สมถกรรมฐาน ฐานทีตั้งแห่งการงาน ไฟมันเผาผลนทีนี้! ไฟมันเผาผลนทีนี้! มันไม่เผาผลนทีไหน ไฟป่า ไฟที

มันเผาจนอยู่ข้างนอกนั้นมันเป็นสัจจะ มันเป็นข้อเท็จจริงของเขา ในที่ไหนมีเชื้อ ถ้ามันมีความร้อนมันก็เกิดไฟเพื่อเผาเชื้อนั้น หมดเชื้อมันก็ดับ นี่มันเป็นข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ถ้าที่ไหนเห็นไหม ดูสิ เวลาเขาเผาขยะกัน เขาก็เผา แล้วเผาขยะทำไม เผาขยะแล้วมันโล่งเตียน มันก็ดูสบายตา แล้วก็ไล่สได้เผาหรือเปล่า มันไม่มี

แต่ถ้าเราจะเผากิเลสของเรา เห็นไหม สิ่งว่าพุทธพจน์ๆ ท่านแสดงธรรมกับใคร แสดงธรรมกับปัญญาวิคิตย์ ไม่ได้สอนเรื่องสมาธิ แสดงธรรมกับปัญญาวิคิตย์ เทศน์เรื่องธัมมจักขุ แต่ถ้าแสดงธรรมโดยพื้นฐาน อนุพัพพิกถาเพื่อให้จิตใจเขามีศรัทธา ให้เขาทำจิตใจของเขา ให้เขาเสียสละทาน

ถ้าจิตใจของเขามีศีลธรรม เขาก็รู้จักการเสียสละ ถ้าการเสียสละนั้นเป็นการตั้งความตระหนี่ ตั้งความเห็นแก่ตัว ตั้งความคิดว่าตัวตนของเรา เห็นไหม ตั้งมันออกมา ให้อยอมรับเหตุผลต่าง ให้อยอมรับ ให้จิตใจเป็นสาธารณะ ยอมรับเหตุและผล ให้จิตใจเปิดกว้าง

จิตใจเปิดกว้างคิดว่า เหตุผล เหตุที่ว่ากิเลสต้นหาความทะยานอยาก ความเห็นแก่ตัว ความปิดบังไว้ในใจ เราไม่รู้ไม่เห็น เห็นไหม ให้เสียสละทาน ให้เปิดกว้าง มันก็เหมือนกับในโลกที่ว่าในระดับของท่าน เขามีวัฒนธรรมของเขา เขาถึงอยากเสียสละของเขา เพราะเขาเห็นว่ามันเป็นบุญ มันเป็นบุญกุศลของเขา มันเป็นการสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา

บุญอันนี้เวลาถ้าเขาเสียชีวิตไป เขาก็ได้รับผลบุญอันนั้น ถ้าเขายังไม่เสียชีวิตไป เขายังทำของเขาต่อเนื่องไป เขาก็เกิดบารมี เกิดบารมี กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม มันหอมทวนลมไง เขาได้รับการชื่นชม เขาได้รับการยอมรับกับสังคม เห็นไหม มันก็เป็นสังคม แต่เขาไม่ได้เข้าถึงใจของเขา เขาไม่รู้หรือว่าสิ่งที่มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เกิดขึ้นมาในใจ มันจะมีความสุข ความสงบระงับมากน้อยขนาดไหน เพราะเขารู้แต่เรื่องของโลก เรื่องของโลกก็ปัญญา เรื่องของโลก เห็นไหม ถ้าเขาทำ เขาก็ทำของเขาแบบนั้น

ถ้าจิตใจของเราละ จิตใจของเรา ถ้าเราทำสมาธิๆ ทำไมต้องทำสมาธิละ เพราะครูบาอาจารย์ของเราที่จิตใจของท่านที่มีคุณธรรม ถ้ามีคุณธรรมท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านถึงบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้สอนเรื่องทำสมาธิ แต่ถ้าคนไหนยังไม่สมาธิ ท่านสอนให้มีศรัทธา ให้มีความเชื่อ ให้เขาก้าวเดิน เห็นไหม

แต่ของเรา เราจะมาประพฤติปฏิบัติกัน เรามีสติ มีปัญญา เรามีสมาธิ แต่สมาธิของเราเป็นสมาธิของปุถุชน ถ้าสมาธิปุถุชน เราศึกษา เราว่าเรามีสมาธิ ก็เราทำสงบ เราก็นิ่งๆ จิตเราก็มันคง เราก็คิดได้ เราก็ใช้ปัญญาได้ เห็นไหม นี่ทำให้เหมือน เหมือนแต่ไม่จริง ไม่จริงเพราะมันไม่เข้าถึงฐิติจิต ไม่เข้าถึงแก่นของหัวใจ

ถ้ามันเข้าถึงแก่นของหัวใจ เห็นใหม่ เราทำความเข้าใจของใจเข้ามา พุทโธก็ได้ ใช้ปัญญา อบรมสมาธิก็ได้ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธินั้นคือปัญญา ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ครอบรู้ในความคิดของเรา นี่ปัญญาครอบรู้ในความรู้สึกนึกคิด เราใช้สติปัญญาของเรา เห็นใหม่ ถ้ามันสงบเข้ามา มันปล่อยเข้ามา เห็นใหม่ มันปล่อย ถ้ามันสงบ ถ้าสติปัญญามันเท่าทัน เท่าทันความคิด มันปล่อย

กิเลส เห็นใหม่ มันไม่มีเหตุมีผล แต่เราใช้สติใช้ปัญญาด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุด้วยผล กิเลสมันสู้ด้วยเหตุผลไม่ได้ มันก็อาย หนีหน้าไป หนีหน้าไปเท่านั้นเอง ถ้ามันหนีหน้าไปนะ เต็มว่ามันก็คิดอีก เพราะมันหนีหน้าไป มันก็เปลี่ยนรูปแบบเล่นใหม่ ความคิดก็เกิดอีก ก็อย่างนั้น

พุทโธๆ ก็เหมือนกัน เราพยายามกำหนดพุทโธของเรา กำหนดพุทโธเพื่อเหตุใด กำหนดพุทโธเพื่อเรา เพื่อสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เรากำหนดพุทโธของเรา เพื่อให้จิตเรามั่นคง จิตเราตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่นแล้ว แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าออกฝึกหัดใช้ปัญญามันจะเข้าไปสู่ไปดับไฟของมัน ดับไฟนะ ดับไฟทิฏฐิมานะ ดับไฟความเห็นผิด จิตได้สำนึกมันเผาผลาญมา เห็นใหม่ ดูไฟป่าสิ ไฟป่านะ เวลามันเกิดขึ้นมามันทำลายสัตว์ที่มีชีวิต สิ่งที่มีชีวิต ทำลายบ้านเรือนของคน ทำลายต่างๆ แต่มันก็ไปสร้างชีวิตใหม่

ในเมื่อสติจิตสิ่งที่ปฏิสนธิจิต การปฏิสนธิจิต เห็นใหม่ มันมี เห็นใหม่ มีจิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส มันมีตัวภวสวะ ตัวภพ คือตัวตนของเราจริง แต่มันมีอวิชชา อวิชชา เห็นใหม่ มันมีอวิชชาความไม่รู้ครอบงำอีกชั้นหนึ่ง พอครอบงำอีกชั้นหนึ่ง แล้วอะไรเป็นความจริงล่ะ อะไรเป็นความจริง อะไรเป็นความปลอม อะไรเป็นประโยชน์กับเรา อะไรเป็นโทษกับเรา เราก็แยกไม่ได้ อะไรเป็นโทษ หรืออะไรเป็นประโยชน์ล่ะ

เห็นใหม่ เดียวก็คิดดี เดียวก็ไม่เชื่อ เดียวก็หาเหตุผล ทำไมคนคนเดียว จิตดวงเดียวมันคิดได้หลากหลาย เดียวก็คิดดี เดียวก็คิดร้าย เดียวก็คิดว่าเราจะทำได้ เดียวเราก็พอใจจะประพฤติปฏิบัติ เดียวก็บอกว่าเราทำไม่ไหว เดียวก็บอก “เฮ้ย! เราเลิกดีกว่า เฮ้ย! เราปฏิบัติไม่ได้” ทำไมจิตดวงเดียวมันคิดได้อย่างนี้ มันคิดได้หลากหลาย เห็นใหม่

เราพุทโธๆ เข้าไป เห็นใหม่ เพื่อความสงบเพื่อความระงับ ใ้สิ่งที่คิดดีและคิดชั่ว คิดเหตุทั้งบวกและลบ มันก็คิดด้วยต้นหาความทะยานอยาก คิดด้วยสติปัญญาเราอ่อนด้อย เห็นใหม่ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันจะไล่ต้อนเข้าไป พิจารณาของมันเข้าไป ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุด้วยผลความคิดก็เอาความคิดลบล้างกันด้วยความคิด จะจุดไฟดับไฟ จะจุดไฟดับไฟ จะดับไฟป่า เห็นใหม่ ถ้ามันดับได้ส่วนหนึ่ง เห็นใหม่ มันก็ปล่อย

นี่ไง ก็ความคิด ความคิดเหมือนกัน ความคิดกับความคิด แล้วความคิดที่มันเกิดอยู่ในหัวใจของเรา เวลามันคิด มันคิดของมันอยู่เนี่ย ทำไมเราไปเชื่อมันล่ะ แล้วมันได้เหตุผลอะไร

ขึ้นมาละ ถ้าเรามีความศรัทธามีความมั่นคงของเรา เราไม่ต้องคิดอะไรก็ได้ เราพุทโธของเราไปเรื่อยๆ พุทโธๆๆ ของเราไปเรื่อยๆ พุทโธของเราไป ใหม่ๆ ถ้ามันพุทโธไม่ได้ เพราะมันจับต้นชนปลายไม่ได้เลย ก็บอกตัวเองเก่งไปหมด รู้ทุกอย่าง รู้ทุกเรื่อง เวลาพุทโธ พุทโธแล้วมันสับสนเห็นใหม่ ก็ให้หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนตั้งแต่พื้นๆ สอนให้เราฝึกหัด ฝึกหัดเพื่ออะไร ฝึกหัดให้มันรู้จริงเห็นจริง มันรู้ของมันเอง ถ้ามันรู้ของมันเอง ไม่ต้องใครไปบอกมันหรอก ถ้ามันรู้ของมันเอง ดุสิ แม้แต่คนเรามีวัฒนธรรมมันยังสังเวช เห็นใหม่ ผิดถูกมันสังเวชนะ มันไม่อยากทำ คนที่มีศีลธรรมวัฒนธรรมมันยังมีความสังเวชในใจของมัน

นี่เหมือนกัน ถ้ามันพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป ถ้ามันไปรู้เห็นของมัน บัดจัดตั้ง สันติปฏิญญา อึ้ง! โอ้โฮ! ศาสนามันมีอยู่จริงนะ ศาสนาในคัมภีร์ ศาสนาในตู้พระไตรปิฎก นั่นเป็นทฤษฎี ศาสนาในความเป็นจริง คือศาสนาในปัจจุบัน จิตที่มันเป็นจริง เวลาจิตที่มันเป็นจริง มันจะเป็นจริงขึ้นมาด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ

เวลาทางโลกเขา เขามีสติปัญญาเขาถึงหาอยู่หากินของเขา เลี้ยงปากเลี้ยงท้องของเขา เขาก็ต้องมีสติปัญญา คนที่อ่อนด้อยก็เป็นเหยื่อของสังคม ให้คนนั้นหลอกลวง ให้คนนั้นชักนำ ทั้งชีวิตมีแต่ความทุกข์ความยาก

อันนี้ก็เป็นเวรเป็นกรรม พอเป็นเวรเป็นกรรม ทำไมเราไม่ช่วยเหลือกันล่ะ เราช่วยเหลือกัน บอกเท่าไร บอกให้เขาฉลาดขึ้นมาเท่าไร เขาก็ฉลาดขึ้นมาไม่ได้ มันเป็นเวรเป็นกรรม เห็นใหม่ ทั้งๆ ที่ว่าทางโลกเขาทำงานของเขา เขายังต้องใช้สติปัญญาเพื่อประกอบสัมมาอาชีวะของเขา แล้วเราก็อาชีวะของเราเหมือนกัน

พระที่มาบวชก็มีอาชีวะมาทั้งนั้น โตจนปานนี้ไม่เคยทำงานมาเลย มันเป็นไปไม่ได้หรอก โตจนปานนี้ทางโลกก็ได้ทำมาแล้ว เรายาบวชเป็นพระ มาบวชเป็นพระ เห็นใหม่ เรายาบวชเป็นพระแล้ว ถ้าเราพยายามทำความเพียรของเรา เห็นใหม่ แม้แต่ทางโลกเขายังต้องมูมานะ เขาต้องทำจริงทำจังของเขา เราก็เหมือนกัน เราทำข้อวัตรปฏิบัติ เพราะมันเป็นเรื่องส่วนรวม

ในเมื่อ เห็นใหม่ สัตว์สังคัม คนสองคนเกิดขึ้นมามันก็มีการเมืองแล้ว มันต้องมีการโต้แย้งโต้เถียงกันแล้วละ มนุษย์เป็นสัตว์สังคัม แล้วบวชเป็นพระ พระนี้สังฆะ สังฆะพระตั้งแต่ ๕ องค์ขึ้นไปเป็นสังฆะ สังฆะเป็นสงฆ์ สงฆ์ เห็นใหม่ สงฆ์พอเป็นสงฆ์ขึ้นมาแล้วมันก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน พอพึ่งพาอาศัยเป็นหน้าที่ คำว่า “พึ่งพาอาศัย” ก็คือหน้าที่ หน้าที่ของใครควรทำอย่างไร เพราะใช้สอยร่วมกัน ถ้าทุกอย่างมันเรียบร้อย ทุกอย่างมันสงบระงับแล้ว การจะไป

ภาวนามันก็ปลอดภัยไปร้ง แต่ถ้าสิ่งใดมันยังขัดแย้งแย้งอยู่ เห็นไหม เหมือนเราทำสิ่งใดที่เป็นอาบัติ พอประพฤติปฏิบัติขึ้นไป มันก็ไหลขึ้นมา มันก็ได้แย้ง “เพ็งอาบัติ อาบัติมาเดี๋ยวนี”

จิตใจนี้มันร้ายกาจนัก มันต้องทำทุกอย่างให้เรียบร้อย ทุกอย่างไม่ให้มันโต้แย้งได้ แล้วก็ไปพุทโธ เออ! มันพอไหว เพราะมันแฉลบไม่ได้ไง ไม่งั้นมันแฉลบ โน่นก็ยังไม่ได้ทำ นี่ก็ยังไม่ได้ทำ มันคิดของมันไป เห็นไหม ถ้าเราทำเรียบร้อยแล้ว เราก็พุทโธของเรา เห็นไหม ลมหายใจเข้านี้พุท ลมหายใจออกนี้โธ ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ เพราะเราจะหาอัตตสมบัติของเรา

สมบัติที่ของครูบาอาจารย์ท่านยืนยัน ยืนยันของท่าน นั่นก็เป็นการยืนยันของท่าน เวลาเห็นไหม เวลาการประพฤติปฏิบัติ เวลานี้เราจะเข้าไปสู่จุดที่เดียวกัน เวลาเราปฏิบัติของเรา เห็นไหม ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา สมาธิก็คือสมาธิ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาละ ท่านพูดออกมา ท่านพูดออกมาจริงหรือเปล่า แล้วเราก็ปฏิบัติดี ทดสอบดี ถ้ามันเป็นจริง เห็นไหม นี่สมบัติของครูบาอาจารย์ เห็นไหม อันนี้จะเป็นสมบัติของเรา

ถ้าสมบัติของเรา งานทางโลก งานในทางการชั่วคราว งานในการทำต่างๆ ยังต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองว่ามันควรหรือไม่ควร แล้วงานในใจ งานจะดับไฟโรคะ โทสะ โมหะ ในใจ เราจะดับไฟ เราจะดับของเรา ถ้าเราดับไฟของเราขึ้นมาได้ ดับไฟโดยที่เขาจุดไฟดับไฟ นี้ก็เหมือนกัน มันเดือดมันร้อนไปหมดละ เวลาปฏิบัติมันเครียด นี่ก็ไฟเหมือนกัน มันไฟเหมือนกัน ไฟทั้งนั้น ถ้ามันไฟ เห็นไหม ดูสิ เรามีสติมีปัญญา เราจะจุดไฟดับมัน จุดไฟ เห็นไหม ตั้งสติไว้ ต่อสู้ ต่อสู้กับตามความเป็นจริง ถ้าเราจุดไฟเข้าไปดับไฟ ไฟก็มอดไป

สิ่งที่มันโต้แย้ง สิ่งที่ยึดค้ำดัน สิ่งที่ยึดทุกขันธ์มันลนมันเผลอลนใจ เห็นไหม พุทโธๆ จนมันดับได้ พุทโธๆ จนมันดับ พุทโธๆ เพราะพุทโธก็ชักมาหมดแล้วมาอยู่กับพุทโธ ถ้าพุทโธชัดๆ เห็นไหม จิตนี้คิดได้หนึ่งเดียวแต่มันไว มันเร็วมาก เพราะคำว่า “เร็วมาก” เห็นไหม พอพุทโธที่หนึ่งมันคิดไปอย่างอื่น แต่ถ้าเราฝึกของเราจนมีความชำนาญ ถ้าพุทโธชัดๆ มันแฉลบไปที่อื่นไม่ได้หรอก พุทโธชัดๆ แต่นี่พุทโธแต่ปาก แต่ใจมันคิดไปอีกเรื่องหนึ่ง พุทโธผิวนิ แต่ใจมันแฉลบไป

มันก็ทำงานเป็นเอกภาพ เป็นองค์กรเดียวกัน พุทโธก็พุทโธจากปากจากใจตรงกันหมด พุทโธ พุทโธๆ แล้วมันจะแฉลบไปไหน ถ้ามันแฉลบไปไหน แต่! แต่กว่าจะเป็นเอกภาพ ใจกับปากตรงกัน มันก็เล่นเอาเหงื่อตก เพราะกิเลสมันหลอกลวงจนเคยชิน คุ่นชินไปกับมันไง แล้วเราจะมาต่อสู้กับมัน เห็นไหม

พระบวชมาแล้วเป็นนักรบ รบกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง รบกับกิเลสตัณหา ความทะยานอยากในใจ สงครามเขาเกิดที่ไหน ยังมีมนุษย์อยู่ อนาคตยังเกิดสงคราม ยังมี การขัดแย้งไปทุกที่ สงครามย่อยๆ มันมีอยู่ในโลกนี้ตลอดไป การเกิดสงครามอย่างนั้นๆ มันไม่มี

วันจบวันสิ้น แต่ในการรบของเรา เห็นไหม เราจะรบกับหัวใจของเรา ถ้าเราดับไฟของเราได้ เห็นไหม เราดับไฟ แล้วเราจะเอาอะไรไปดับละ ก็ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดจากไหน ในตำรับตำรามันก็เป็นแต่ชื่อ มันเป็นชื่อทั้งนั้น มันเป็นทฤษฎีที่ชี้เข้ามา มาที่ใจ แล้วถ้าเราจะเอาจริง สติ สติก็ระลึกใจ ก็ชัดๆ อยู่นี่ ตาแป๋วๆ อยู่นี่ นี่สติ แต่ถ้าตาเหม่อลอย นั่นนะขาดสติ

สติมันก็ความระลึกรู้ ถ้าเราระลึกรู้ตอนนี้มันก็พร้อมอยู่แล้ว ถ้าระลึกรู้ นี่อะไร นี่สติอย่างไร ถ้าฝึกขึ้นไปนะ สติ มหาสติ เวลาเกิดมหาสติมันพร้อมชัดเจนมาก มันชัดของมันนะ ชัดของมัน มันถึงจับได้ไง ถ้าจับได้ จับได้เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป มีสติแล้ว กำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้จิตสงบเข้ามา แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา การฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม เราจะดับไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ

สักกายทิฐิ ทิฐิความเห็นผิด เพราะความเห็นผิด ความเห็นผิดจุดไฟเผาที่ผิด จุดไฟเผาจุดเพื่อดับไฟ มันกลายเป็นจุดไฟเผาบ้านตัวเอง มันยิ่งดับ ดับอย่างไร มันยิ่งรุนแรง เห็นไหม การปฏิบัติที่มันล้มลุกคลุกคลานเพราะเหตุนี้ มันล้มลุกคลุกคลานเพราะเราจุดไม่เป็น จุดไม่ได้ ภาวนาไม่เป็น จับต้นชนปลายไม่ถูกหรอก

ถ้าภาวนาเป็นจนคล่องขึ้นมา เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าจิตมันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้พุทโธไปแล้ว เวลามันขาด มันขาด ขาดหมายความว่า เป็นกัลยาณบุุณ ขาดเพราะมันรู้เท่าหมด รูป รส กลิ่น เสียง เก๋ๆ เขินๆ เลย รักษาตัวมันเองชัดเลย นี่ทำสมาธิได้ง่าย ถ้าทำสมาธิ เอกัคคตารมณจิตตั้งมั่น เราฝึกหัด ฝึกหัดบ่อยๆ ทำสมาธิบ่อยๆ ถ้ามีปัญญาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะเห็นอย่างนี้เลย มันจะเห็นเลยละ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เพราะ เพราะที่มันแฉลบอยู่นี้ เดี่ยวเสียงนั้น เดี่ยวรูปนั้น เดี่ยวกลิ่นนั้น มันสงสัยไปหมด มันอยากพิสูจน์ อยากพิสูจน์ว่าเรารู้จริงหรือเปล่า อยากพิสูจน์

แล้วได้รูป รส กลิ่น เสียง มันก็ชักนำไปได้ เดี่ยวก็หลอก เดี่ยวก็ล่อ แล้วก็ใช้ปัญญาใคร่ครวญกันอยู่อย่างนั้น ใคร่ครวญแล้วใคร่ครวญอีก จนเห็นชัดใจ เสียงสักแต่ว่าเสียง เสียงที่เราปรารถนาและเสียงที่เราต่อต้าน รูปที่ชอบและรูปที่ไม่ชอบ มันก็เป็นอย่างนั้น มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น เพราะอะไร เพราะมันทำให้เราหวั่นไหวไม่ได้ไง

แต่ถ้าเราสงสัย อยากรู้ อยากเห็น สงสัย เห็นไหม ธรรมะเป็นธรรมชาติไป มันมีของมันอยู่แล้ว แต่ตัวเองไม่รู้ แต่ถ้าเป็นของเราละ ถ้าเป็นของเรา เห็นไหม เพราะเราไหวอยู่นี่ไง ทำไมมันสงบไม่ได้ละ พอมันจะเป็นๆ หลุดมืออีกแล้ว มันเป็นเพราะเหตุใดละ ถ้ามันชัดเจนขึ้นๆ มันจะเห็นโทษ ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธินะ

ถ้าพุทโธๆ มันอีกอย่างหนึ่ง พุทโธๆ มันเริ่มพุทโธชัดๆ ขึ้นมา เวลามันละเอียดเข้ามาๆ จนพุทโธได้หรือไม่ได้ นั่นมันอีกชั้นหนึ่ง พุทโธจะหายหรือไม่หายนั่นอีกชั้นหนึ่ง เห็นไหม อันนั้นสมาธิอย่างนั้นมันจะเป็นสมาธิเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าเจโตวิมุตติ เห็นไหม ถ้ามันสงบแล้วถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย มันจะเห็นเป็นภาพเลย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้ามันจะจับได้

ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเห็นภาพที่ว่าสิ่งนี้หลอกหลวงทั้งนั้น ที่มันพลาดก็พลาดอยู่ตรงนี้ มันเห็นแยกแยะอยู่อย่างนั้น จนเห็นว่า รูป รส กลิ่น เสียง สักแต่ว่า สักแต่ว่าคือมันก็เป็นของมันอยู่อย่างนั้น ท่อนไม้ก็คือท่อนไม้ ท่อนไม้มันจะเป็นคนขึ้นมาได้อย่างไร “เอ้า! เป็นได้ดี ก็ไปแกะไข แกะให้เป็นรูปคน” ก็เลสมันพลิกไปได้แล้ว มันปลิ้นไปได้ตลอด

ท่อนไม้ก็คือท่อนไม้ ไปสงสัยอะไรกับมัน ถ้ามันพิจารณาเป็นชัดเจนขึ้นไปแล้ว เห็นไหม รูปสักแต่ว่ารูป เสียงสักแต่ว่าเสียง พอมันขาด ต่อไปนี่มันจะเข้ามาหลอกล่อ รู้ทันหมดละสมาธิมันคง มันคงคือดีขึ้น ถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต มันพิจารณา เห็นไหม พิจารณา

เราเข้าไปผจญเพลิงนะ เวลานั้นผจญเพลิง เวลาที่ไฟมันไหม้รุนแรง เขาผจญเพลิงเลย เขาเทคนิคการดับไฟของเขาเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันเคลื่อนออกผีกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม จะดับไฟป่า จะดับไฟป่า ละ ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ มันอยู่ที่ใจ มันรู้มันเห็นของมัน มันจับของมัน เห็นไหม นี่กิเลส กิเลสเป็นนามธรรม แต่ถ้ากิเลสเป็นนามธรรม ครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการขึ้นมาด้วยประสบการณ์ของท่าน ท่านเอามาแยกแยะพิจารณาให้เราเห็นเป็นขั้นเป็นตอนทั้งนั้น กิเลสหายาบ กิเลสละเอียด อูย! มันอีกชั้น มากมายมหาศาลนะ มากมายมหาศาล

ทั้งๆ ที่คนคนเดียวนี้ แล้วทำไมมันต้องมากมายมหาศาลด้วยละ มันมากมายมหาศาล เพราะมันมีครอบครัว กิเลสมันครอบครัวไหนก็แล้วแต่ที่มันปกครองใจของใคร มันเป็นครอบครัวของมัน มีปู่มีย่า มีหลาน มีเหลน มันเต็มไปหมดละ อ้าว! ถ้าอย่างนั้นเราชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปคนเดียวไม่ได้หรือให้มันจบไป อ้าว! ชำระคนเดียว ชำระได้จริงหรือเปล่าละ?

ถ้าชำระได้จริงก็ไสตาบัน ถ้าชำระไม่ได้เจริญแล้วเสื่อม ปุณฺณอยู่อย่างนั้น ถ้าชำระได้จริงก็ไสตาบัน ถ้าเข้มขันขึ้นไปก็สภิกาคา ถ้าเข้มขันขึ้นไปนั่นกามราคะ ถ้าเข้มขันขึ้นไปนั่นผู้กำหนดนโยบาย มันก็ครอบครัวกิเลสของมัน มันก็ชัดเจนของมันอยู่อย่างนั้น แล้วทำไมต้องไปฆ่าอย่างนั้น การที่ไปทำลายอย่างนั้นมันเป็นสังขจะ เป็นข้อเท็จจริง สังขจะ อริยสังขจะ

คูสิ เวลาครั้งสมัยพุทธกาล พระที่ไปปฏิบัติทำให้เหมือนดึกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก แล้วก็คิดว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ในใจ จะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระไปตักไว้เลย “ไม่ต้องเข้ามา ให้เข้าไปเที่ยวป่า ช้าก่อน” เขาทำให้เหมือนๆ ทำให้เคลิบเคลิ้มเลย พอเข้าไปป่าช้าอารมณ์เขาหวนไหว จบแล้ว เขารู้เลยไม่ใช่ เขาไม่ใช่เลย พอไม่ใช่แล้วเขาก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องกันไป ฝึกหัดขึ้นมาใหม่ เห็นไหม

ถ้ามันจะเป็นความจริง ความจริงมันก็เป็นความจริงอันเดียวกัน สัจจะอันเดียวกัน ดูพระสารีบุตรสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เห็นไหม เทศนาว่าการก็มีปัญญาๆ เวลาเทศนาว่าการหลานพระสารีบุตรมีดวงตาเห็นธรรม ชัดเจน ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ว เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เวลาพระไปฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรอธิบาย แยกแยะให้ฟัง พอแยกแยะให้ฟัง พระก็มาเอาคำพูดพระสารีบุตรมารายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกว่า ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์เป็นประเด็นขึ้นมา แล้วก็ไปถามพระสารีบุตร

“พระสารีบุตรท่านก็แจกแจงมาอย่างนี้ถูกหรือเปล่าครับ?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ถ้าเราพูด เราก็พูดอย่างนี้”

ท่านพูดอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่ไอ้คนฟังมันไม่เข้าใจเอง พอไม่เข้าใจแล้วมันก็ไปให้พระสารีบุตรขยายความ พอขยายความขึ้นมา ขยายความก็เอาคำที่ขยายความกลับมาถามปัญหาเดิมอีก คนมันไม่เข้าใจ มันก็ไม่เข้าใจวันยังค่ำ ฟังก็ฟังโดยสัญญาไป ฟังโดยความรู้ไป เพราะมันไม่ใช่รู้ขึ้นมาจากหัวใจ

ถ้ามันรู้จากหัวใจแล้ว พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดมันก็ชัดอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมา สวาก สวากะ ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งสอน เป็นผู้ชี้แนะ แต่คนที่ตรัสรู้ขึ้นมาแล้วมันก็อันเดียวกัน เห็นไหม นี่ฟังจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เข้าใจไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็ขยายความ ก็เอาคำขยายความของพระสารีบุตรกลับมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พระสารีบุตรรู้จริงหรือเปล่า”

ความจริงก็คือความจริง เห็นไหม ถ้าความจริงผู้ปฏิบัติธรรมแล้วถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา อันเดียวกันทั้งนั้น แต่อันเดียวกัน อันเดียวกันอย่างไร ถ้ามันมีเนื้อธรรม มันก็คือเนื้อธรรม มันไม่มีเนื้อธรรมมันก็เป็นสัญญา ไม่มีเนื้อธรรม เห็นไหม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือน ของเหมือนทำดีทำของจริง เพราะมันทำของมันได้

มันไม่มีขอบเขต ทำอย่างไรก็ได้ให้แวววาวกว่า ให้ชัดเจนกว่า เห็นไหม ปฏิบัติพอเป็นพิธีกัน ปฏิบัติให้ดีกว่าด้วย ทำสิ่งใดเหนือกว่าด้วย แล้วเหนือกว่าจริงไหม?

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงของเรา เราต้องเข้าไปสู่สัจจะความจริง สัจจะความจริง หมายความว่าจิตใจของแต่ละคนมันสร้างอำนาจนามาไม่เหมือนกัน เราต้องเอาความจริงของเรา เวลาเราฟังหมู่คณะคุยเรื่องการประพฤติปฏิบัติ เราเอาเป็นคติธรรมว่าทำไมเขาทำด้วยเหตุด้วยผลอย่างไร แต่ถ้าเราทำขึ้นมา ถ้าเราทำเป็นจริงอย่างนั้น ถ้าจิตมันลงได้อย่างนั้น มันก็เข้ารอยเดียวกัน ถ้าจิตมันลงไม่ได้อย่างนั้น มันไม่ใช่จริตนิสัยของเรา เราต้องทำความจริงของเรา

เขากินข้าวกันแล้วอิมท้อง แล้วเรากิน เรายัดใส่จมูก ยัดใส่รูหูนี้ มันจะเข้าไปกระเพาะได้อย่างไร มันจะกินข้าวมันต้องยัดใส่ปาก มันไปทางอื่นไม่ได้หรอก เว้นไว้แต่คนเจ็บเข้าทางหลอดเลือดแดง เข้าทางถุง ถ้าจะกินข้าวต้องเข้าทางปากทั้งนั้น ทางจมูกมันก็สลักตาย เข้าทางหูเดี๋ยวก็ต้องไปหาหมอ ถ้ากินข้าวก็ต้องเข้าทางปาก เข้าทางอื่นไม่ได้

นี่ก็เหมือนเราปฏิบัติ เขาปฏิบัติ ใครปฏิบัติของเขา เราฟังเป็นคติธรรมๆ เราอยากให้เกิดคุณธรรม อยากให้เข้าทางปาก ให้เข้าถึงใจ อยากให้มันเป็นคุณธรรมในใจขึ้นมา เราอยากได้ของเรา อยากได้สมบัติของเรา อยากได้ความจริงของเรา ฟังมาขนาดไหนเป็นของฟังของเขาของเขาฟังมาเป็นคติธรรม ฟังมาเพื่อเป็นเทคนิค ฟังมาเพื่อเป็นคติธรรม เพื่อเป็นกำลังใจ เพื่อความมุมานะ เพื่อความบากบั่นของเรา เราจะทำความจริงของเรา แต่เวลาเราจริงของเราขึ้นมาแล้ว มันต้องเป็นความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม

ฉะนั้น ความจริงขึ้นมา เราจะดับไฟ เทคนิคมันมีเยอะ การดับไฟเทคนิคเขามีมากมายนัก แต่ถ้าไฟมันรุนแรง นักผจญเพลิงยังพลีชีพเพื่อการดับไฟ นักผจญเพลิงนะ เขาทำเพื่อสาธารณะ เขาเสียชีวิตนะ นักผจญเพลิงเขาเสียชีวิตการเพื่อประโยชน์กับสังคมเขาทำมา ทั้งๆที่เขา นักผจญเพลิงเขาต้องฝึกหัดของเขามานะ เขาทำหน้าที่ของเขา เขาสละชีวิตของเขาเลย นั้นสละชีวิตอย่างนั้นก็เป็นประโยชน์กับสังคม เป็นประโยชน์ เขาได้สร้างประโยชน์สาธารณะตาย

แต่กิเลสมันได้ตายไหม? สิ่งใดได้หลุดรอดไปจากใจเขาไหม? ถ้าอย่างนี้เขาบอกว่า “เขาทำความดีแล้วเขาไม่ได้ดีหรือ” เขาทำความดีก็ได้ดีของเขา

แต่ของเรา เราผจญเพลิงในหัวใจนะ เราจะดับไฟป่า ไฟป่านะ ถ้าผีเรือนมันมันคง ผีปามันเข้าไม่ได้ ไฟป่าก็ผีป่า ผีเปรตผีจิ้งไร ทำลายหัวใจของเราไป เพราะผีเรือนของเรา หัวใจของเราอ่อนแอ เพราะเราไม่เข้มแข็ง เพราะเราทำกันไม่จริง แต่ทุกคนจะบอกว่าเราเข้มแข็ง เราเป็นความจริง เรานี้รักตัวเอง เราปรารถนาจะพ้นจากทุกข์

เราเป็นชาวพุทธเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เชื่อมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เสวยวิมุตติสุข นี่สักจะความจริงแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี ส่วนใหญ่แล้วส่งทอดต่อๆ กันมา แล้วในปัจจุบันนี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านมาฟื้นฟูพระพุทธศาสนา จะเป็นสายไหน องค์อื่นที่เขาทำประโยชน์ก็เป็นประโยชน์ของเขา แต่การส่งต่อส่งทอดนี้ การส่งต่อส่วนใหญ่แล้วสิ่งใดใครทำได้ก็ทำด้วย เห็นไหม

คุณสิ พระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้ ตรัสรู้ด้วยตนเองโดยชอบ แต่สอนผู้อื่นไม่ได้ องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบวางธรรมและวินัยไว้ ใครทำคุณงามความดีเพื่อประโยชน์ตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมของตน ใครทำคุณงามความดีก็เป็นคุณงามความดี แต่ผู้ที่ส่งต่อ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมและวางธรรมวินัย สาวก สาวกผู้ได้ยินได้ฟังประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านพยายามชวนชวายเป็นท่าน ท่านพยายามสร้างศาสนทายาท ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติของเราให้ก้าวเดิน แล้วคอยจ้ำจี้จ้ำไช เพื่อให้เป็นประโยชน์กับสังคม ให้เป็นประโยชน์กับคนอื่น

นี่คือน้ำใจของท่าน ท่านเอาตัวของท่าน ท่านจะสอนคนอื่น ท่านต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง หลวงปู่มั่นไม่เคยมีความสุขทางโลก ทางโลกไม่เคยมีความสุข ไม่เคยมีสิ่งใดด้วยความสะดวกรสบาย แต่หัวใจของท่าน หัวใจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข เสวยวิมุตติสุข ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติในหัวใจของท่านเป็นธรรม มันจะมีอะไร มันจะมีอะไรจะมีความสุขเหนื่ออย่างนั้น มันเหนื่อโลก

เราจะมีความสุข ความพอใจกัน สมบัติในโลกไซ้ใหม่ แก้วแหวนเงินทองโลกเขาเชื่อถือศรัทธากันก็เอามาว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า แต่ศีลธรรมจริยธรรมที่เรามีคุณค่ากัน เรามีหัวใจที่เป็นสาธารณะ เรามีน้ำใจ เขาวัดค่าได้ไหม เราจะเอาน้ำใจไปให้ใครดีค่า จะมีบริษัทเครดิตไหนจะตีค่าน้ำใจของคน จะมีบริษัทเครดิตไหนว่า น้ำใจของคนนั้นเป็นประโยชน์

นี่ไง มันจะมีสิ่งใดจะมีความสุขไปกว่าจิตใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ที่ท่านพ้นจากทุกข์ ท่านเป็นอิสระเสรีภาพ ฉะนั้น บอกว่าท่านไม่เคยมีความสุขทางโลก ไม่เคยมีความสุขทางโลกเลย ท่านเสียสละเพื่อเป็นแบบอย่าง ถ้าท่านไม่ทำเป็นแบบอย่าง ท่านจะไปสอนใคร ท่านเป็นตัวเอง เป็นแบบอย่าง ท่านถึงสอนคนอื่นว่าให้ทำแบบนี้ๆ ทำแบบนี้ เห็นไหม หนึ่งตัวอย่างดีกว่าร้อยคำสั่ง

แต่! แต่ถ้าเป็นตัวอย่าง ตัวอย่างที่เราทำกันมา มันเป็นรูปแบบ ที่ว่าทำให้เหมือน อย่างนี้ก็มีเยอะ แต่ถ้าเป็นตัวอย่างแล้วนี้เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราไปปฏิบัติ ถ้าเรามีทำตัวอย่าง

อย่างนั้นแล้ว ถ้าเรามีความสงสัย ท่านต้องเคลียร์ปัญหาให้เราได้สิ ท่านเป็นตัวอย่างแล้วเราถามปัญหาของท่าน จิตใจทำไมมันไม่ลง

จะดับไฟป่า ดับไฟป่าอยู่นี้ ไฟป่าไฉนไฟป่าซาตานมันเผาใจ แล้วทำอย่างไร?

ท่านก็มีอุบายๆ พูดอย่างไรเราก็ไม่เชื่อ ถ้าพูดอย่างไร เราก็ว่าเราได้ทำแล้ว นี่บอก “พุทโธ” “ไม่ต้องตอบว่าพุทโธนะ ไม่ต้องตอบ เพราะทำมาแล้ว” ก็ทำแบบเราไง ทำแบบจุดไฟเผาบ้านตัวเองไง

เวลาเขาให้จุดไฟ จุดไฟป่าเพื่อดับไฟ จุดไฟเพื่อดับไฟ ไฉนมันก็จุดไฟเผาบ้านมันเลย บอกมันเก่ง แล้วก็บอกไม่ต้องบอกนะ ไม่ต้องบอกนะ ก็แม้แต่พุทโธเองยังพุทโธไม่ถูกต้องเลย แม้แต่พุทโธเองยังกำหนดพุทโธไม่ได้เลย ต้องพยายามกระทำกับเราไง ทำเพื่อประโยชน์กับเราเห็นไหม

ถ้าเกิดมาเป็นผู้มีครูบาอาจารย์มันภูมิใจ เราก้าวเดินเอง เราจะต้องแบบว่าเอามือคลำไป คนตาบอดมันไม่รู้จักถนนหนทาง มันต้องคลำไปๆ แล้วมีคนคนหนึ่งคอยบอกซ้ายบอกขวา บอกหน้าบอกหลัง นั่นคือครูบาอาจารย์ของเรา มีคนหนึ่งคอยบอกคอยชี้แนะ เราจะภูมิใจไหม แล้วไม่ได้ชี้แนะด้วยอามิสสินจ้าง ชี้แนะด้วยอยากสร้างศาสนทายาท อยากสร้างคุณงามความดีทางโลก ไม่ได้หวังลาภสักการะใดๆ ทั้งสิ้น ทำทั้งเหวๆ ทำเพื่อผลประโยชน์ ประโยชน์สาธารณะ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของใคร เพราะเพราะท่านเหนือโลก คำว่า “เหนือโลก” นะ มันไม่มีสิ่งใดมีค่าเท่ากับสิ่งที่สถิตในหัวใจของท่าน

ฉะนั้น สิ่งใดที่ว่าจะจะเป็นประโยชน์ สิ่งใดที่จะทำให้พวกเรานี้เหลวไหล พวกเรานี้สรรเสริญนินทา ลาภสักการะ ทำให้จิตใจของเราออกนอกกลุ่มนอกทาง แต่ของสิ่งนี้จะเข้าไปยุแหย่ ไปเพื่อผลประโยชน์ ไปล่อเหยื่อในใจของท่าน เป็นไปไม่ได้ เพราะใจของท่านเหนือโลก เอวัง